

Business Centre Club

Warszawa, 18 grudnia 2019 r.

BADANIE OPINII – Zdaniem Przedsiębiorców

Co przyniesie nowy rok?

perspektywy dla biznesu w 2020 roku i podsumowanie 2019 r.

Aby dowiedzieć się jak przedsiębiorcy oceniają kondycję swoich firm na koniec, niełatwego dla biznesu, 2019 roku oraz jak oceniają perspektywy na przyszły rok, Business Centre Club przeprowadził coroczne badanie ankietowe wśród swoich członków – menedżerów i właścicieli firm z całego kraju.*

Wynika z nich, że:

- ✓ więcej, bo aż 97,7% badanych przedsiębiorców uważa, że rząd nie poprawił w ostatnim roku warunków prowadzenia działalności gospodarczej (w ub. roku twierdziło tak 88,9%)
- ✓ wzrosła liczba ankietowanych przedsiębiorców, do 95,2% (75,6% w poprzednim badaniu), których zdaniem sytuacja w Polsce w kolejnym roku nie będzie sprzyjać prowadzeniu biznesu
- ✓ 7,3% przedsiębiorców przewiduje, że w nowym roku sytuacja finansowa ich przedsiębiorstwa poprawi się (rok temu wskazała tak jedna piąta firm), a 75,6% ocenia, że pozostanie ona zbliżona do tej w 2019 r. (rok wcześniej odpowiednio 68,9%); pogorszenia sytuacji finansowej w przyszłym roku względem mijającego roku spodziewa się 17,1% (w poprzednim badaniu – 11,1%)
- ✓ 58,2% spodziewa się umiarkowanego wzrostu kosztów działalności gospodarczej w przyszłym roku, w relacji do wartości sprzedaży, a 30,2% znacznego wzrostu (w poprzednim badaniu było to odpowiednio po 42,2%)
- ✓ tak samo jak w ubiegłorocznej edycji badania, 48,9% przedsiębiorców przewiduje umiarkowany wzrost obciążeń podatkowych względem 2019 r., a ich znaczny wzrost – 20,9%
- ✓ wzrost sprzedaży do 5% w 2020 r. prognozuje 54,8% ankietowanych firm (w poprzednim badaniu 26,7%); a wzrost sprzedaży wielkości 5-10% – 26,2% (spadek względem poprzedniego roku z 40% wskazań), natomiast wzrostu sprzedaży powyżej 10% spodziewa się 9,5% przedsiębiorstw (w ub. r. było to nieco ponad 22%)
- ✓ w większości firm zatrudnienie i wynagrodzenia w 2020 r. pozostaną na podobnym poziomie jak w mijającym roku – deklaruje tak odpowiednio 69,8% oraz 62,8% (w ub. roku było to 48,9% oraz 38,6%); żadne przedsiębiorstwo nie zakłada scenariusza zmniejszenia wynagrodzeń, a ich wzrost o

więcej niż średnia krajowa, czyli 6% planuje 37,2% przedsiębiorców; mniej, bo 20,9% firm, planuje wzrost zatrudnienia

- ✓ **37,2% badanych przedsiębiorstw deklaruje, że planowane wydatki inwestycyjne będą na podobnym poziomie jak w 2019 roku (w poprzednim roku 60%), a znacznie mniejsze inwestycje planuje 25,6% (w ub. roku ok. 18%)** badanych podmiotów, zaś 20,9% nie planuje żadnych znaczących inwestycji (10,2% w ub. roku); **znacznie większe inwestycje deklaruje 16,3%** (rok temu – 20%)
- ✓ **60,5% ankietowanych ocenia kondycję firmy na koniec 2019 r. jako dobrą**, a 16,3% jako bardzo dobrą (w ubiegłorocznym badaniu było to odpowiednio 40% i 33,3%)

Problemy biznesu w 2019 roku

Zdaniem przedsiębiorców, **największym problemem w prowadzeniu biznesu w mijającym roku były: trudności z pozyskaniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach (81,4%), zbyt częste zmiany przepisów (65,1%) zbyt szybko rosnące płace (60,5%), wysoka presja konkurencyjna na ceny i w rezultacie niskie marże zysku (60,5%), wysokie obciążenia podatkowe i para-podatkowe (51,2%)**. Większym problemem niż rok wcześniej były też **wysokie ceny energii (39,5%)** i niesprawność wymiaru sprawiedliwości w sprawach gospodarczych (25,6%), a także nieuczciwa konkurencja i szara strefa (20,9%), choć tutaj nastąpił spadek względem ubiegłego roku o kilkanaście punktów procentowych (z 35,6% wskazań).

Najbardziej obciążające regulacje...

Najbardziej obciążające dla firm w przyszłym roku będą zdaniem przedsiębiorców, skutki już obowiązujących w 2019 r. regulacji lub wchodzących w życie w nadchodzącym roku, m.in. **Pracownicze Plany Kapitałowe (65,9%** – ponaddwukrotny wzrost wskazań względem ub. roku – z 30,2%), **nowelizacja przepisów karno-skarbowych (43,9%), obowiązkowa podzielona płatność (split payment) VAT dla wybranych branż (39%) ograniczenie liczby i mocy ochronnej interpretacji podatkowych (29,3%), rozszerzenie raportowania SENT (26,8%), obowiązek raportowania schematów podatkowych (24,4%), danina solidarnościowa (również 24,4%), zmiany prawne zwiększające ryzyko utraty własności** jak np. konfiskata rozszerzona, czy zarząd komisaryczny (19,5%).

... oraz wspierające biznes

Przedsiębiorcy wskazali również te regulacje, które ich zdaniem wspierałyby rozwój biznesu w nadchodzącym roku: **ułatwienie procesu zatrudniania obcokrajowców, definitywny brak regulacji dot. 30-krotności** (i brak powrotu tego tematu do debaty rządowej), **dłuższe vacatio legis dla nowych przepisów podatkowych** (np. od posiadanych robotów), bardziej **przyjazne przepisy ochrony środowiska i wsparcie dla OZE, ograniczenie zmian prawnych**, mniej formalności i **obowiązków raportowania** oraz **uproszczenie procedur administracyjnych**, czy „wyeliminowanie bezsensownych inwestycji spółek Skarbu Państwa”.

Spśród już wdrażanych lub wdrożonych przez rząd przepisów wspierających biznes przedsiębiorcy wymieniają wprowadzenie regulacji prawnych i ulg dla firm, które inwestują w nowe technologie, obniżenie CIT-u w zamian za inwestycje.

Zadania dla rządu w 2020 r.

Ankietowani przedsiębiorcy, wskazali również najpilniejsze wyzwania i problemy, którymi powinien zająć się rząd w nadchodzącym roku:

- ✓ Uprościć procedury zatrudniania cudzoziemców oraz poprawić regulujące je przepisy.
- ✓ Obniżyć obciążenia ZUS-owskie płac. Zmniejszać koszty pracy.
- ✓ Wprowadzić PPK wyłącznie za zgodą pracodawcy.
- ✓ Poprawić w Kodeksie Pracy zapis dotyczący urlopów, aby od dni przebywania na zasiłku chorobowym nie naliczać urlopu.
- ✓ Zmniejszyć obciążenia administracyjne dla małych i średnich firm.
- ✓ Zastopować wprowadzanie na szybko, często bez konsultacji, zmiany prawa gospodarczego i skarbowego.
- ✓ Ograniczyć negatywny wpływ zbyt wysokiej dynamiki wzrostu kosztów prowadzenia działalności (płac, wdrożenia PPK), ponieważ brakuje mechanizmów kompensujących tak dużą dynamikę wzrostu kosztów w stosunku do dynamiki efektywności przemysłu w Polsce.
- ✓ Zwrot nadpłaconego na początku roku CIT, w ciągu roku, w przypadku gorszych wyników finansowych w kolejnych miesiącach.
- ✓ Dofinansowanie do instalacji fotowoltaicznych lub OZE dla firm na potrzeby własne. Inne regulacje w obszarze cen energii elektrycznej.
- ✓ Ograniczyć inflację prawa, prowadzić szerokie konsultacje przy zmianie przepisów prawa (nie uchylać w 3 dni bez analiz prawnych i opinii interesariuszy). Ciągłe wprowadzanie nowych, nieprzemyślanych regulacji destabilizuje przedsiębiorcom prace, ponieważ nie mogą efektywnie planować.
- ✓ Uprościć system podatkowo-skarbowy, zwłaszcza ustawę o VAT – termin „interpretacja” nie powinien istnieć w słowniku przedsiębiorcy – jasność przepisów sprzyja ich przestrzeganiu.
- ✓ Reagować na zmiany klimatyczne – ograniczenie emisji CO₂ powinno zostać wprowadzone nawet kosztem rozwoju gospodarczego.
- ✓ Usprawnić pracę sądów.
- ✓ Zmienić system funduszy unijnych, aby wspierał dofinansowanie realnych inwestycji z jednoczesnym zmniejszeniem biurokracji.
- ✓ Sankcje skarbowe (np. biała lista VAT, płatność na konta zgłoszone do US) muszą iść w parze z dostępnością narzędzi informatycznych (nie może być ograniczania liczba zapytań dziennych o rejestrację VAT czy konto bankowe). Skoro rządzący w 2019 roku wymusili dalekoidący postęp w zakresie raportowania cyfrowego, to fair byłoby nałożyć obowiązek raportowania oświadczeń majątkowych przez osoby zobowiązane ustawą również w postaci cyfrowej (dziś wypełniane ręcznie, nieczytelne, bez ustalonego formatu). Brakuje możliwości automatyzacji analizy takich oświadczeń.

Komentarz do badań:

– Marek Goliszewski, prezes i założyciel Business Centre Club

Mijający właśnie rok był trudny dla biznesu. Kontynuacja trendu z ostatnich lat, czyli porażającej skali zmian prawnych spowodowała, że przedsiębiorcy zamiast skupić się na własnych zadaniach, musieli wiele czasu poświęcić na dostosowanie do nowych regulacji. Dość wymienić wdrażanie Pracowniczych Planów Kapitałowych, raportowanie schematów podatkowych (MDR) i rozszerzenie raportowania SENT, czy obowiązkową podzieloną płatność VAT dla wybranych branż. A na horyzoncie AD 2020 kolejne zmiany.

Nie dziwi, że niemal 98 proc. badanych przedsiębiorców uważa, że rząd nie poprawił w ostatnim roku warunków prowadzenia działalności gospodarczej, a ponad 95 proc. twierdzi, że sytuacja w Polsce w 2020 r. nie będzie sprzyjać prowadzeniu biznesu (w ub. roku deklarowało tak $\frac{3}{4}$ przedsiębiorców).

Znaczny wzrost ogólnych kosztów działalności gospodarczej w relacji do wartości sprzedaży w przyszłym roku przewiduje ponad 30 proc. firm, a umiarkowany wzrost – ponad 58 proc. Jedna piąta przedsiębiorców prognozuje znaczny wzrost podatków w przyszłym roku, a blisko połowa umiarkowany wzrost obciążeń podatkowych. Nie tyle jednak wysokość podatków jest problemem dla firm, co ich częste zmiany – samej jesieni mieliśmy do czynienia z czterema dużymi nowelizacjami ustawy o podatku od towarów i usług – oraz niepewność co do interpretacji przepisów. Dla blisko 40 proc. firm już w mijającym roku problemem były wysokie ceny energii, w 2020 r. przedsiębiorcy spodziewają się jeszcze większych problemów związanych z drożącą energią.

Trzy czwarte badanych uważa, że sytuacja finansowa ich przedsiębiorstw pozostanie zbliżona do tej w mijającym roku, ale już nieco ponad 17 proc. zakłada jej pogorszenie, a 7,3 proc. – poprawę (w ubiegłorocznym badaniu była to jedna piąta przedsiębiorców). Utrzymanie nakładów inwestycyjnych na podobnym do 2019 r. poziomie planuje ponad 37 proc. firm (rok wcześniej 60 proc.), jedna piąta nie planuje znaczących inwestycji a jedna czwarta – znacznie mniejsze wobec kończącego się roku.

Podobnie jak w ubiegłorocznym badaniu, niemal 9 na 10 firm zamierza finansować swój rozwój w przyszłym roku ze środków własnych, ok. 35 proc. będzie posiłkować się kredytami, a blisko 28 proc. – środkami z Unii Europejskiej. Od kilku lat, w prowadzonym badaniu, obserwowana jest marginalizacja znaczenia rynku kapitałowego jako źródła pozyskiwania kapitału – w tegorocznej edycji badania wskazało na nią tylko 2,3 proc. przedsiębiorców.

Rynek pracy może spać spokojnie. Biznes ciągle szuka pracowników. W mijającym roku najwięcej trudności przedsiębiorcy mieli z pozyskaniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach (ponad cztery na pięć firm), zbyt częste zmiany przepisów (niemal dwie trzecie ankietowych), zbyt szybko rosnące płace i wysoka presja konkurencyjna na ceny a w rezultacie niskie marże zysku (po 60,5 proc.), także wysokie obciążenia podatkowe i para-podatkowe (ponad połowa).

Mimo to, ponad 37 proc. firm deklaruje znaczący wzrost płac – większy niż średnia krajowa (6 proc.), a ok. 63 proc. utrzymanie ich na podobnym poziomie jak w 2019 r. Co piąta firma planuje wzrost zatrudnienia, a niemal 70 proc. utrzymanie go na dotychczasowym poziomie.

Z naszych badań wynika, że spośród już obowiązujących lub wprowadzanych w 2020 roku regulacji, najbardziej obciążające dla blisko dwóch trzecich firm będą Pracownicze Plany Kapitałowa, skutki nowelizacji przepisów karno-skarbowych (ok. 44 proc.), obowiązkowa podzielona płatność VAT dla wybranych branż (39 proc.), ograniczenie liczby i mocy ochronnej interpretacji podatkowych, rozszerzenie raportowania SENT, podatek u źródła czy nową matrycę stawek VAT. Jako istotne zagrożenie przedsiębiorcy wskazują również zmiany prawne zwiększające ryzyko utraty własności (konfiskata rozszerzona, zarząd komisaryczny).

Tyle „szklanka do połowy pusta”. Ale przedsiębiorcy to twardzi ludzie. Liczą przede wszystkim na siebie, swoje umiejętności i pracę, własny potencjał. Dlatego, bez specjalnego oglądania się na rząd i Sejm, tylko 7 proc. widzi swoją sytuację jako złą. Dwie trzecie ocenia kondycję swoich firm jako dobrą i bardzo dobrą, a trzy czwarte uważa, że sytuacja finansowa ich firm pozostanie zbliżona do tej w mijającym roku.

Mimo rosnących kosztów firm i zatorów płatniczych między przedsiębiorstwami, biznesmeni deklarują w większości wzrost sprzedaży swoich produktów i usług. Niemal 55 proc. szacuje wzrost sprzedaży między 0 a 5 proc., a ponad 26 proc. – wzrost między 5 a 10 proc.

* INFORMACJE O BADANIU

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone na początku grudnia br. roku wśród ponad 600 firm i 1000 menadżerów i właścicieli firm – członków BCC.

W internetowym badaniu udział wzięło: 34,9% dużych przedsiębiorstw, 48,8% – średnich firm oraz 16,3% małych przedsiębiorstw i mikrofirm.

Wśród ankietowanych przez BCC firm 41,9% zajmuje się działalnością produkcyjno-przemysłową, 32,6% – usługową, 13,9% – handlową, a 11,6% – budowlaną.

Pełne wyniki badania opinii przedsiębiorców 2019/2020

1. Kondycję mojej firmy w mijającym, 2019 roku oceniam jako:

60,5% – dobrą
16,3% – bardzo dobrą
16,3% – umiarkowaną
6,9% – złą
0% –bardzo złą

2. Przewiduję, że w 2020 r. sytuacja finansowa mojego przedsiębiorstwa w porównaniu do 2019 r.:

75,6% – pozostanie zbliżona do tej w 2019 r.
17,1% – pogorszy się
7,3% – poprawi się

3. Wydatki inwestycyjne w moim przedsiębiorstwie w 2020 r. (w porównaniu z 2019 r.) będą:

37,2% – na podobnym poziomie jak w 2019 r.
25,6% – znacznie mniejsze
20,9% – nie planuję znaczących inwestycji
16,3% – znacznie większe

4. W 2020 roku zamierzam finansować rozwój mojej firmy poprzez [można wskazać kilka odpowiedzi]:

88,4% – środki własne przedsiębiorstwa
34,9% – kredyty
27,9% – fundusze europejskie
2,3% – rynek kapitałowy
2,3% – inne źródła (m.in.: leasing, obligacje)

5. W 2020 roku zatrudnienie w moim przedsiębiorstwie w porównaniu do 2019 r.:

69,8% – pozostanie na podobnym poziomie jak w 2019 r.
20,9% – wzrośnie
9,3% – zmaleje

6. W 2020 r. wynagrodzenia w mojej firmie w porównaniu do 2019 r.:

62,8% – pozostaną na podobnym poziomie jak w 2019 r.
37,2% – wzrosną znacząco (o więcej niż średnia krajowa 6%)
0% – zmaleją

7. Przewiduję, że w 2020 r. koszty działalności mojego przedsiębiorstwa w relacji do wartości sprzedaży:

58,2% – umiarkowanie wzrosną
30,2% – znacznie wzrosną
11,6% – pozostaną zbliżone do tych w 2019 r.
0% – zmaleją

8. Obciążenia podatkowe mojej firmy, w relacji do wartości sprzedaży, w 2020 roku:

48,9% – umiarkowanie wzrosną
27,9% – będą na podobnym poziomie jak w 2019 r.
20,9% – znacznie wzrosną
2,3% – zmaleją

9. Szacuję, że w 2020 r. wzrost sprzedaży w mojej firmie wyniesie:

54,8% – 0-5%
26,2% – 5-10%
9,5% – powyżej 10%
9,5% – poniżej 0%

10. Jakie czynniki spośród niżej wymienionych były dla Pani/Pana firmy problemem w 2019 roku? [można wskazać kilka odpowiedzi]

81,4% – trudności z pozyskaniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach
65,1% – zbyt częste zmiany przepisów
60,5% – zbyt szybko rosnące płace
60,5% – wysoka presja konkurencyjna na ceny i w rezultacie niskie marże zysku
51,2% – wysokie obciążenia podatkowe i para-podatkowe
39,5% – wysokie ceny energii
25,6% – niesprawność wymiaru sprawiedliwości w sprawach gospodarczych
20,9% – nieuczciwa konkurencja (czarna i szara strefa)
18,6% – niski popyt na rynku krajowym
16,3% – procedury legalizacji zatrudnienia pracowników z zagranicy w Polsce
14% – kurs złotego do innych walut
9,3% – niski popyt na rynkach zagranicznych
9,3% – zbyt duża liczba i przewlekłość kontroli
4,7% – zbyt opresyjne i/lub niesprawiedliwe potraktowanie przez izbę skarbową albo inne organy państwa
4,7% – wysoki koszt lub trudna dostępność kapitału, w tym kredytów udzielanych przez banki
2,3% – inne, m.in. brak dobrych praktyk, zrównoważonych warunków umownych w zamówieniach publicznych; nieprecyzyjne i jednocześnie opresyjne prawo; niepewność; rosnąca biurokracja

11. Które z już obowiązujących lub wprowadzanych w 2020 roku regulacji mogą być najbardziej obciążające dla Pani/Pana firmy? [proszę wskazać 3 – maks. 5 najistotniejszych]

- 65,9% – PPK (Pracownicze Plany Kapitałowe)
- 43,9% – nowelizacja przepisów karno-skarbowych
- 39% – obowiązkowa podzielona płatność VAT (split-payment) dla wybranych branż
- 29,3% – ograniczenie liczby i mocy ochronnej interpretacji podatkowych
- 26,8% – rozszerzenie raportowania SENT
- 24,4% – obowiązek raportowania schematów podatkowych (MDR)
- 24,4% – danina solidarnościowa
- 19,5% – zmiany prawne zwiększające ryzyko utraty własności (konfiskata rozszerzona, zarząd komisaryczny)
- 17,1% – podatek u źródła (WHT)
- 12,2% – nowa matryca stawek VAT
- 9,8% – wzmocnienie klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania

12. Czy Pani/Pana zdaniem, w ciągu ostatniego roku, rząd poprawił warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce?

- 97,7% – nie
- 2,3% – tak

13. Czy w nadchodzącym roku sytuacja w Polsce będzie sprzyjać prowadzeniu biznesu?

- 95,2% – nie
- 4,8% – tak

Metryczka – podstawowe informacje o firmie

Ile osób jest zatrudnionych w firmie?

- 39,5% – od 50 do 249 pracowników
- 27,9% – od 10 do 49 pracowników
- 14% – od 250 do 1000 pracowników
- 11,6% – od 1 do 9 pracowników
- 7% – powyżej 1000 pracowników

Jaka jest podstawowa działalność firmy?

- 41,9% – produkcja/przemysł
- 32,6% – usługi
- 13,9% – handel
- 11,6% – budownictwo

Jaka jest skala działalności Pani/Pana firmy? Proszę wskazać roczny obrót z poprzedniego roku.

- 48,8% – <10 mln zł i ≥ 50 mln zł (średnie przedsiębiorstwo)
- 34,9% – <50 mln zł (duże przedsiębiorstwo)
- 9,3% – <2 mln zł i ≥10 mln (małe przedsiębiorstwo)
- 7% – ≥ 2 mln zł (mikroprzedsiębiorstwo)

Kontakt dla mediów:

Emil Muciński
rzecznik, Instytut Interwencji Gospodarczych BCC
tel. 602 571 395, 22 58 26 113
e-mail: emil.mucinski@bcc.org.pl; instytut@bcc.org.pl

Business Centre Club powstał pod koniec XX w., w 1991 roku. Jest prestiżowym Klubem przedsiębiorców i największą w kraju ustawową organizacją indywidualnych pracodawców. Grupa BCC składa się z Klubu BCC, Związku Pracodawców BCC i Studenckiego Forum BCC. Członkowie BCC zatrudniają ponad 400 tys. pracowników, obroty firm sięgają 20 miliardów złotych a siedziby rozlokowane są w blisko 250 miastach. Na terenie całej Polski działają 22 loże regionalne. Do BCC należą przedstawiciele wszystkich branż, międzynarodowe korporacje, instytucje finansowe i ubezpieczeniowe, firmy telekomunikacyjne, najwięksi polscy producenci, uczelnie wyższe, koncerty wydawnicze i znane kancelarie prawne. Członkami Klubu są także prawnicy, dziennikarze, naukowcy, wydawcy, lekarze, wojskowi i studenci. BCC koncentruje się na działaniach na rzecz rozwoju gospodarki i pomocy przedsiębiorcom, jest ustawowym członkiem Rady Dialogu Społecznego. Koordynatorem wszystkich działań BCC jest Marek Goliszewski.

Kontakty prasowe: https://www.bcc.org.pl/strefa_eksperta/kontakty-do-ekspertow, więcej: <https://www.bcc.org.pl/> oraz: <https://www.facebook.com/businesscentreclub>